

Beantwoording technische vragen kadernota 2017 - 2026

Docnr. 16IT028304

Vragen bij Hoofdstuk 2, paragraaf 2.1

Fractie PvdA

Vraag: Op pg 8 wordt bij duurzame ontwikkeling de doelstelling vermindering CO2 uitstoot gerelateerd aan enerzijds de situatie 1990 en daar onder irt 2005. Hoe moeten we die twee doelstellingen met elkaar vergelijken?

Antwoord:

De twee doelstellingen hebben een andere oorsprong:

- De reductie tussen 1990 en 2020 betreft de reductie in uitstoot van alle broeikasgassen, die wordt omgerekend in CO2 equivalenten. Het is gebaseerd op een tempo van 1% per jaar. Ook methaangas en lachgas dragen hieraan bij.
- Later is met de landelijke Meerjaren Afspraken voor energie efficiëntie (de MJA) een reductiedoelstelling benoemd voor energie efficiëntie, uitgedrukt in CO2 reductie met een tempo van 2% per jaar voor de periode 2005-2020: 30%. De horizon van deze laatste doelstelling is met de klimaatconferentie in Parijs in december 2015 vergroot naar het jaar 2030 met een tempo van 1% per jaar extra: in totaal dus 40% in de periode 2005-2030 (zoals ook opgenomen in het Waterbeheerplan 2016-2021).

Vragen bij Hoofdstuk 2, par. 2.2 Moderne overheid

Fractie water natuurlijk

Opmerking: Omgevingswet: invoering is inmiddels uitgesteld tot 2019. Staat nog 2018 in de tekst.

Reactie: In mei 2016 is inderdaad opnieuw besloten tot uitstel van invoering. Wordt gecorrigeerd.

Fractie natuurterreinen

Blz 12: technologische ontwikkelingen. In 2016 stelt waterschap een organisatie brede innovatieagenda op. Wanneer is deze te verwachten?

Antwoord: Deze zal in het najaar van 2016 aan het algemeen bestuur worden voorgelegd.

Vragen bij Hoofdstuk 2, par. 2.3 klimaat en waterveiligheid

Fractie VVD

Vraag: In paragraaf 2.3.2 "Impact klimaatscenario's uit 2014", pagina 19 (en al eerder in 2.1 op pagina 10) wordt gesproken over "...lokale extreme neerslag-situaties...". De provincie zou bereid zijn extra geld uit te trekken voor maatregelen om overlast in dit soort situaties te voorkomen. Is bekend om wat voor bedrag dit gaat? Aan wat voor maatregelen wordt gedacht? Zijn ook andere partijen in deze discussie betrokken, zoals ondernemers, ZLTO, verzekeraars, etc.? Hebben wij zelf als waterschap nog aanvullende ideeën over mogelijkheden om overlast in dergelijke calamiteuze situaties te voorkomen?

Antwoord: Voor wat betreft de uitwerking van afspraken rondom 'boven normatieve wateroverlast' met de provincie is nog geen duidelijkheid te geven. Het onderwerp wordt meegenomen bij de Dynamische Uitvoeringsagenda van de provincie. Dit proces is echter vertraagd.

De richtlijnen voor het beheer en ontwerp van het watersysteem zijn niet gericht op lokale extreme neerslagsituaties (clusterbuien). In het beheer van het watersysteem is ook moeilijk op voorhand rekening te houden met clusterbuien, aangezien het niet of nauwelijks te voorspellen is waar deze zullen vallen. Het geschikt maken van het watersysteem voor de opvang van clusterbuien zou zeer vergaande en kostbare maatregelen vergen. Ook in het stedelijk gebied wordt de riolering door gemeenten niet ontworpen op clusterbuien. Het aanpassen van de riolering in de bebouwde omgeving om piekbuien van de toekomst te verwerken, is ook zeer kostbaar. Er wordt in overleg met gemeenten, rijk en provincie naar andere oplossingen gezocht, zoals berging op straat of door noodopvang op laaggelegen groenzones. In het nationale deltaprogramma is besloten om stress testen uit te voeren voor het stedelijke gebied. Het waterschap treedt daarbij als adviseur op richting de gemeenten.

Fractie natuurterreinen

Vraag Blz. 4: veranderend klimaat: Is laatste weken weer erg actueel. Hoe is de stand van zaken betreffende de afspraken tussen de waterschappen en de provincie Brabant over hoe om te gaan met wateroverlastsituaties door extreme neerslag die buiten de bestaande normen voor aanpak wateroverlast vallen?

Antwoord: Op dit punt is nog geen duidelijkheid te geven. Het onderwerp zou meegenomen worden bij de Dynamische Uitvoeringsagenda van de provincie. Dit proces is echter vertraagd.

Vraag Blz 16 en 17: nieuwe aanstaande beoordelingsronde van de primaire keringen zal grote impact hebben op het waterschap 'op bijna alle aspecten van de zorgplicht'. Is er al een beeld te geven wat we kunnen verwachten?

Antwoord:

De Zorgplicht omvat een aantal onderdelen, welke relevant zijn voor de taakuitoefening van het waterschap. De invoering van de nieuwe normen en Wettelijke Beoordelingsinstrumentarium zorgt ervoor dat er extra inspanning nodig is om aan de kaders van de Zorgplicht te voldoen. Het gaat om het volgende elementen:

- Kennismanagement: De aanstaande beoordelingsronde vraagt specifiekere kennis van de organisatie, onder andere door de invoering van de risicobenadering. Dit vraagt doorlopend een inspanning met betrekking tot kennismanagement.
- Informatiemanagement: Het nieuwe Wettelijke Beoordelingsinstrumentarium vraagt ook andere gegevens van de waterkeringen, onder andere van de ondergrond. Onderzoeken dienen uitgevoerd te worden en de data moet geborgd worden.
- De legger: Door de nieuwe rekenmethoden moet na de uitvoering van de beoordeling ook de legger van de primaire keringen aangepast worden.
- Regulering: Door de invoering van de risicobenadering ontstaat een nieuw afwegingskader voor vergunningverlening, handhaving en onderhoud. Dit kan ervoor zorgen dat de huidige beleidsregels aangepast dienen te worden.

Vraag: Blz. 20: beregeningsbeleid. In 2014 is een intentieovereenkomst getekend. Hoe is de voortgang?

Antwoord: De voortgang wordt Brabantbreed bewaakt en periodiek terug gekoppeld aan het bestuurlijk overleg beregenen. Daarbij werken vergunningen en handhaving nauw samen (van de drie waterschappen) om eenduidig in Brabant met dit onderwerp om te gaan. De in de intentieovereenkomst opgenomen deadline ten aanzien van het opschonen van de vergunningen rond Natura 2000 gebieden is niet haalbaar gebleken. Er is een nieuwe deadline afgesproken: eind 2017. De afronding van het opschonen van vergunningen bij Brabantse Delta is eind 2016 voorzien. Overige zaken lopen volgens planning.

Vraag: Blijkbaar hangt een en ander nauw samen met de vorderingen in de watergebiedsprogramma's. Het belang van deze gebiedsprogramma's als integraal kader komt op verschillende plekken in de kadernota terug. Hoe is de planning om in het werkgebied van Brabantse Delta tot gebiedsprogramma's te komen?

Antwoord:

Inzet van het waterschap is om in deze gebiedsprocessen flexibel te opereren en zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande processen en programma's. In essentie is 'watergebiedsprogrammering' geen eenmalige actie, maar een continu gebiedsproces om op participatieve wijze de ambities en doelstellingen van het waterbeheerplan te vertalen naar gebiedsgerichte afspraken. Veel gebiedsprocessen zijn al eerder gestart en worden aangevuld met extra elementen. De huidige planning is weergegeven in onderstaande tabel. De planning en voortgang zal jaarlijks worden geactualiseerd op basis van geboekte voortgang en bestuurlijke afspraken.

Tabel 1: Stand van zaken gebiedsprocessen ('watergebiedsprogrammering') 14 juni 2016

Gebied:	Status:	Gebied:	Status:
1: Aa of Weerijds	Starten in 2016	13: Molenbeek	Gestart in 2016
2: Bovenlopen Donge	Te starten in 2017	14: Molenleij	Gestart in 2016

Gebied:	Status:	Gebied:	Status:
3: Boven Mark	Gestart in 2016	15: Niervaart-Bloemendaal	Gestart in 2016
4: Brabantse Wal	Gestart in 2016	16: Noordrand midden	Gestart in 2016
5: Chaamse Beken	Gestart in 2016	17: Oosterhout-Waalwijk	Gestart in 2016
6: Cruislandse Kreken	Gestart in 2016	18: Oude Prinslandse Polder	Te starten in 2018
7: Gat van den Ham	Gestart in 2016	19: Rietkreek-Lange Water	Gestart in 2016
8: Hoevense Beemden	Te starten in?	20: Rooskensdonk-Hoge Vucht	Gestart in 2016
9: Kibbelvaart-Brandse Vaart	Gestart in 2016	21: Tonnekreekcomplex	Gestart in 2016
10: Ligne	Te starten in tweede helft 2016	22: Turfvaart-Bijloop	Starten in 2018
11: Mark-Vliet	Gestart in 2016	23: Markiezaat en Binneschelde	Gestart in 2016
12: Merkske	Gestart in 2016		

Fractie CDA

Vraag: Is er al duidelijkheid over de prioritering, uitvoering van de gebiedsprogramma's?

Antwoord: zie antwoord op dezelfde vraag van de fractie natuurterreinen

Fractie VVD

Vraag Onder het kopje "Droogte en zoetwatervoorziening", pagina 19, wordt onder andere gesproken over de aanleg van alternatieve zoetwatervoorziening via de Roode Vaart. Het is kennelijk nog een hele uitdaging om de financiering rond te krijgen, terwijl dat een voorwaarde vormt voor het Rijk om het Bestuursbesluit over die zoetwatervoorziening definitief vast te kunnen stellen. Hoe ver staat het met de voortgang van deze financiering? Wat gebeurt er als de financiering in de huidige bedachte vorm niet rond komt? In hoeverre kan de betreffende zoetwatervoorziening worden gegarandeerd?

Antwoord:

De Roode Vaart kent een aantal fasen. De eerste fase, betreft het realiseren van de verbinding tussen de Roode Vaart noord en zuid in de kern Zevenbergen, wordt momenteel door de gemeente Moerdijk voorbereid. Volgens de huidige planning wordt deze maatregel in 2018 uitgevoerd. Voor dit gedeelte is eind 2013 een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend en de financiering hiervan is rond. Het waterschap draagt hier conform de afspraken uit de SOK financieel aan bij omdat hier sprake is van een "*altijd-goed maatregel*" die zorgt voor het verbeteren van de zoetwatervoorziening in West-Brabant.

De tweede fase is het via een alternatieve route ontsluiten van enkele polders in West-Brabant en de Zeeuwse eilanden Tholen en St. Philipsland. Hoewel regionale partijen aan het rijk hebben aangegeven dat dit los van een besluit voor een zoet of zout Volkerak-Zoommeer (VZM) bijdraagt aan een robuuste zoetwatervoorziening in de Zuidwestelijke Delta, dragen de regionale partijen (te weten de provincies Zeeland en Noord-Brabant) alleen financieel bij bij een besluit voor een zout VZM. Op 16 juni vindt er een belangrijk (algemeen) overleg plaats in de Tweede Kamer waarin mogelijk duidelijk zal worden wat het rijk gaat beslissen in het kader van de Ontwerp Rijkstructuurvisie Grevelingen-VZM. Na dit overleg zal de regio zich beraden op de mogelijke scenario's.

Voor de genoemde alternatieve zoetwatervoorziening hebben rijk (12,5 M€) en de twee provincies (17 M€) gezamenlijk 29,5 M€ gereserveerd. De twee waterschappen hebben aangegeven geen financiële bijdrage te leveren in de realisatie van de maatregelen omdat dit gekoppeld is aan een voorgenomen rijks-ingreep in het hoofdwatersysteem (randvoorwaarde van 'eerst het zoet, dan het zout'), De geraamde kosten voor de maatregel kennen een bandbreedte van 35-50 M€. Deze kosten zijn dus nog niet gedekt, waarbij ook nog de randvoorwaarde van de twee provincies geldt dat hun bijdrage er alleen komt bij een besluit voor een zout VZM. Het is aan de Tweede Kamer om aan te geven wat men van het kabinet verwacht voor het vervolgtraject Grevelingen en Volkerak-Zoommeer (algemeen overleg water op 16 juni).

Vragen bij Hoofdstuk 2, par. 2.4 waterkwaliteit en ecologie

Fractie CDA

Vraag:

Blz. 21; Wat betekent de Verklaring van Amersfoort (ter verbetering van de Waterkwaliteit) voor waterschap de Brabantse Delta?

Antwoord:

In de verklaring van Amersfoort staat voor de waterschappen het volgende:

De waterschappen stellen zich tot doel om in samenwerking met andere betrokken partijen de water-kwaliteitsproblemen aan te pakken en te blijven innoveren op gebied van duurzaamheid.

Daarom gaan de waterschappen:

- *De waterkwaliteit monitoren, het waterbeheer verder verbeteren en maatregelen uitvoeren. Ook de komende jaren geven waterschappen uitwerking aan de Kaderrichtlijn Water met een pakket maatregelen dat goed is voor bewoners, betaalbaar is en bestuurlijk is verankerd. De regionale overheden investeren in de periode 2015 – 2021 fors in waterkwaliteit om de ambities voor het bereiken van de KRW waterdoelen te realiseren zodat een robuust schoon watersysteem wordt gerealiseerd.*
- *Samen met provincies, drinkwaterbedrijven en Rijkswaterstaat LTO Nederland ondersteunen bij het tot een succes maken van het DAW (meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, voldoende schoon water). Voor het stimuleren van maatregelen op gebied van landbouw en water is 65 miljoen euro aan POP3-geld beschikbaar waarbij een belangrijk deel van deze gelden worden gefinancierd door de waterschappen.*
- *Actief samenwerken om de nieuwe waterkwaliteitsvraagstukken aan te pakken. Dit vraagt om monitoring en onderzoek naar het probleem en de oplossing daarvan. Voorbeeld van deze actieve opstelling is het plan van aanpak medicijnen dat samen met de Vewin is gemaakt.*
- *Innovaties realiseren op gebied van duurzaamheid, waarbij synergie en de mogelijkheid tot mee-koppelen wordt gezocht met andere beleidsvelden, zoals zoetwater, natuurontwikkeling en economische ontwikkelingen. Voorbeeld zijn de grondstoffen- en energiefabrieken waarbij energie en grondstoffen worden teruggewonnen uit afvalwater (circulaire economie).*
- *Aan de slag met handhaving van de wet- en regelgeving, met aandacht voor communicatie, zodat duurzaam ondernemen vanzelfsprekend gedrag wordt.*

Deze acties zijn door waterschap Brabantse Delta als volgt in gang gezet.

- Wat betreft monitoring leveren wij een bijdrage aan het landelijk meetnet gewasbeschermingsmiddelen met 3 meetpunten (2 voor akkerbouw en 1 voor boomteelt/aardbeien), leveren wij een bijdrage aan het landelijk meetnet nutriënten in landbouwgebieden (5 meetpunten) en leveren wij onze meetgegevens aan bij de landelijke bestrijdingsmiddelenatlas. Deze gegevens worden landelijk gebruikt voor beleidsvorming en beleidsevaluatie. 1 keer in de 4 jaar vindt een brede screening plaats in Maasstroomverband naar gewasbeschermingsmiddelen en andere micro-verontreinigingen (medicijnresten en nieuwe stoffen). Verder rapporteren wij onze KRW-meetgegevens in het landelijke waterkwaliteitsportaal welke o.a. wordt gebruikt voor de waterspiegel. Meetgegevens worden door ons zelf gebruikt richting de verschillende doelgroepen om waterkwaliteitsproblematiek te agenderen.
- Waterkwaliteitsmaatregelen tbv de KRW liggen vast in het KRW-stroomgebiedsbeheerplan en de onderliggende fact-sheets per waterlichaam. Deze maatregelen staan ingepland voor de periode 2016-2021. Betreft veelal inrichtingsmaatregelen (EVZ, beek- en kreekherstel), maar gaat ook over extra defosfateren op 2 rwzi's (Kaatsheuvel en Rijen) en het beter op de ecologie afgestemd beheer en onderhoud van watergangen.
- Wat betreft ondersteuning van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) zijn we in provinciaal verband betrokken bij de ambtelijke DAW-werkgroep (olv ZLTO). Bestuurlijk is hiervoor het tri-partite overleg gestart. Als waterschappen hebben we met POP3-middelen 4 miljoen beschikbaar voor kennis-projecten in de landbouw, 4,9 miljoen voor blauwe diensten door agrariërs en 6,6 miljoen voor maatregelen in het watersysteem. Deze POP3-regelingen zijn inmiddels opengesteld of worden dit jaar nog opengesteld. We ondersteunen de provincie verder bij de regeling om precisie-bemesting te stimuleren.
- Wat betreft nieuwe stoffen (waaronder medicijnresten) hebben we extra geld beschikbaar gesteld tbv monitoring (actualisatie emissiebeleid in 2014) en wordt pro-actieve aanpak gehanteerd vwb medicijnresten. Bronaanpak en effectgerichte aanpak wordt verkend middels verschillende samenwerkingsprojecten. Dit jaar wordt de hot-spotanalyse volgens de STOWA-methodiek uitgevoerd voor de eigen RWZI's.
- Wat betreft circulaire economie lopen er een aantal acties bij zuiveringsbeheer en in het watersysteem (kleine kringloop, nuttige toepassing van slootmaaisel).

- Strikte handhaving van regelgeving mbt probleemstoffen is 1 van de speerpunten uit het geactualiseerde emissiebeleid. Er wordt daarbij ingestoken op het stimuleren van voorlopers en strikt handhaven van achterblijvers. Op korte termijn gaan we aan de slag met een digitale nieuwsbrief voor agrariërs waarin resultaten van de handhaving worden teruggekoppeld.

Vraag:

Blz. 21; Gaat Deltaplan agrarische waterbeheer de komende jaren verder samen met de Agger, de Rietkreek en de Aa of Weerijds of komt er nog uitbreiding?

Antwoord:

Het DAW wordt in Brabant gezamenlijk met ZLTO, de Brabantse waterschappen en de provincie via 2 sporen uitgewerkt. Een gebiedsgericht spoor en een thema-/sectorgericht spoor. Het thema-/sectorgerichte spoor richt zich meer op een specifiek probleem/thema in een bepaalde sector en is vaak Brabantbreed van opzet (voorbeeld emissiebeperking van gewasbeschermingsmiddelen in de intensieve teelten). Het gebiedsgerichte spoor focust op een kleiner (stroom-)gebied en de aanpak is integraal gericht op zowel waterkwaliteit- als waterkwantiteitsknelpunten.

Projecten in het thema-sectorgerichte spoor:

- Project Schoon water voor Brabant (gericht op vergaande emissiebeperking van gewasbeschermingsmiddelen).
- Voorlichtingsprogramma erfinrichting (melkveehouderijbedrijven en was- en spoelplaatsen spuitapparatuur)
- Programma Brabant Bewust (gericht op efficiëntere benutting nutriënten in de landbouw en emissiebeperking).
- Agrarisch natuurbeheer - blauwe Diensten (gericht op aanleg en beheer van EVZ (STIKA) en gericht op blauwe diensten ten behoeve van waterkwaliteit en waterkwantiteit).

Projecten in het gebiedsgerichte spoor:

- Gebiedsuitwerking de Agger (realiseren restopgave EVZ, project duurzaam bodembeheer in de akkerbouw, optimalisatie watersysteem)
- Gebiedsuitwerking Aa of Weerijds (aanpak intensieve boomkwekerij en intensieve tuinbouw)
- Gebiedsuitwerking de Rietkreek (optimalisatie watervoorziening)
- Gebiedsuitwerking Moerdijk (beperken schade wateroverlastsituaties, project duurzaam bodembeheer in de akkerbouw, blauwe diensten in de vorm van akkerranden)
- Gebiedsuitwerking Drimmelen (beperken schade wateroverlastsituaties, project duurzaam bodembeheer in de akkerbouw, blauwe diensten in de vorm van akkerranden)

Fractie natuurterreinen

Vraag: Blz. 21; emissies verminderen. Vijf aandachtsvelden waaraan gewerkt wordt. Echter vaag en globaal omschreven ('wordt gewerkt aan', 'waterknelpunten integraal aangepakt', blauwe diensten worden afgesloten', 'projecten worden opgestart'). Wat gebeurt er op deze aandachtsgebieden concreet en wat zijn de resultaten?

Antwoord: zie het antwoord op de vragen van de fractie CDA

Vraag: Blz 61: Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Hoe is de stand van zaken m.b.t. het voorgenomen uitvoeringsprogramma?

Antwoord: zie het antwoord op de vragen van de fractie CDA

Fractie water natuurlijk:

Vraag: RWZI's: in de Waterspiegel staat dat de zuivering in Baarle en Alphen-Chaam niet volgens de norm presteert. Op pag 21 vd Kadernota staat dat juist Kaatsheuvel en Rijen en mogelijk Halsteren extra gedefosfateerd dienen te worden. Dit is een ander bericht dan vanuit de Waterspiegel. Hoe zit dit?

Antwoord:

De rwzi's in de gemeente Baarle-Nassau en Alphen-Chaam hebben in de huidige vergunning al aangescherpte norm voor defosfatering. Bij deze zuiveringen zijn er problemen geweest om te kunnen voldoen aan de vigerende norm in de vergunningen.

In het Waterbeheerplan 2016-2021 is gemeld dat, gelet op het halen van de KRW doelen, het nodig is om ook aanvullende eisen te gaan stellen aan de rwzi's te Kaatsheuvel en Rijen in het stroomgebied van De Donge. Hier gaat het dus om nieuwe normen aan de rwzi's. Om tot haalbare, en effectieve vergunningsvereisten te komen is er overleg tussen de vergunningverlener en de zuiveringsbeheerder.

Vragen bij Hoofdstuk 2, par. 2.5 nieuwe circulaire economie

Fractie water natuurlijk:

Vraag: Herziening belastingstelsel: op welke termijn mogen wij landelijk de nieuwe voorstellen tegemoet zien? Welke invloed kan het AB Brabantse Delta hier vervolgens nog op hebben, al dan niet via de Unie v W. en wanneer dient e.e.a. dan geagendeerd te worden in het AB? Graag een planning leveren met beslismomenten/keuzemomenten.

Antwoord: Op 18 mei bracht de commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) haar tussenrapport uit met daarin haar bevindingen rond de mogelijke aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. Tijdens een bestuurlijke klankbordbijeenkomst op 25 mei heeft de commissie het rapport toegelicht. De Minister heeft in een brief aan de Tweede Kamer van 8 juni 2016 beloofd om de Kamer begin 2017 te kunnen informeren over kansrijke gedragen voorstellen voor verbeteringen in de financiering van het waterbeheer en de inzet van prikkels daarbij. De CAB is nu bezig met de uitwerking. In dat proces is er ruimte voor bestuurlijke betrokkenheid. Hier kan men gebruik van maken. Daarnaast zal de CAB bij de verdere uitwerking afstemming zoeken met de andere werkgroepen.

Vragen bij Hoofdstuk 2, par. 2.6 effectief en efficiënt werken

Fractie water natuurlijk:

Vraag: Welke art 109a onderzoeken doen, we is er een onderzoeksplan?

Antwoord: In 2016 is het 109a onderzoek gewijd aan de effectiviteit van het beleid ten aanzien van diffuse bronnen. Het onderzoeksplan is thans in wording. Na afronding van het onderzoek zal het AB worden geïnformeerd over de bevindingen.

Vragen bij Hoofdstuk 3

Fractie water natuurlijk

Vraag: Duurzaam financieel beleid, in het risicoprofiel is de steeds grotere afhankelijkheid van informatiesystemen opgenomen. 75% van alle overheden in NL heeft een digitaal lek via de website bleek uit de pers van 7 juni jl. Hoe scoort de website van BD op dit punt? Heeft BD een plan van aanpak i.r.t. het voorkomen van hacken en lekken? Is er al eens een 'bonafide' hacker ingezet om te testen?

Antwoord:

De Unie van Waterschappen heeft een basislijn informatieveiligheid voor de waterschappen ontwikkeld (BIWA). Met de basislijn worden algemeen voorkomende informatiebeveiligings-risico's bij het waterschap afgedekt. Risico's op lekken van vertrouwelijke informatie vormen daar een onderdeel van. De uitvoering van de basislijn wordt gezamenlijk met de drie Brabantse waterschappen opgepakt en zal eind dit jaar voor het grootste gedeelte zijn afgerond. Op pagina 12 van de Kadernota wordt hier nader op ingegaan. Onderdeel van de implementatie van het veiligheidsbeleid is een externe toetsing op effectiviteit. Zo zijn er 'mystery guests' geweest, is er onlangs een externe audit uitgevoerd en hebben studenten de beveiliging van de website getoetst. De resultaten hiervan zijn nog niet binnen.

Vraag: Duurzaam financieel beleid; Bij de jaarrekening zijn reserves gevormd; is niet helder hoe deze bij de kadernota worden ingezet. Graag toelichting.

Antwoord:

De inzet van de bestemmingsreserve DFB is zichtbaar in het verloopoverzicht van deze reserve (zie technische vraag fractie Bedrijven).

Fractie bedrijven 3.b Kadernota 2017-2026

Vraag: In de kadernota wordt (terecht) een apart hoofdstuk ingeruimd voor duurzaam financieel beleid (DFB). In tabel 4 op pagina 31 worden de (te verwachten) incidentele baten die ingezet gaan worden voor het DFB opgesomd (totaal € 19,8 miljoen excl. Rente effect)

Vervolgens worden in bijlage 2 (blz. 80 en 81) per jaarschijf allerhande bedragen toegevoegd en onttrokken aan de bestemmingsreserve DFB. Echter een totaal overzicht van het verloop van deze reserve ontbreekt. Wij zouden graag zo'n overzicht willen ontvangen, bijvoorbeeld opgezet zoals tabel 2 op pagina 89 (overzicht weerstandscapaciteit) maar dan nog iets meer in detailniveau. (per toevoeging/onttrekking benoemd). Dit overzicht zou dan ter verduidelijking alsnog in de kadernota kunnen worden opgenomen en bij volgende jaren kunnen worden ge-update.

Antwoord: Op de laatste pagina van de beantwoording van vragen over de Kadernota is een overzicht van het verloop van de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid per taak opgenomen.

Fractie VVD

Vraag In paragraaf 3. "Duurzaam financieel beleid" worden voorstellen gedaan om toekomstige incidentele baten in te zetten ter verlichting van de voorziene lastenverzwaring in de toekomst. In hoeverre is er ook gekeken naar het tijdelijk uitstellen of permanent afstellen van projecten of activiteiten die niet strikt tot de kerntaken behoren?

Antwoord:

Ja, daar is naar gekeken, alleen zijn er geen projecten of activiteiten te benoemen die niet tot de kerntaken behoren. Het toetsen of activiteiten tot de kerntaken van het waterschap behoren is onderdeel van de bestaande werkwijze.

Vragen bij de Programmaplannen

Fractie water natuurlijk

Vraag: Samenwerking Vlaanderen: wat gebeurt er nu concreet? Internationale samenwerking wordt alleen Vlaanderen benoemd, wat doen we nog meer, of zijn er geen verdere ambities? Zuid Afrika?

Antwoord:

Op het gebied van internationale samenwerking zijn we op het moment actief in China, Egypte, Bangladesh, Kenia en Zuid-Afrika. Een project wordt met voorkeur samen met ketenpartners en of netwerkorganisaties zoals het NWP of Dutch Water Authorities (UNIE van Waterschappen) uitgevoerd. Projecten hebben een focus op maatschappelijke verantwoordelijkheid, met het oog op de toestand in minder ontwikkelde landen. Projecten zijn vraaggestuurd, bij voorkeur op basis van een vraag uit het ontvangende land. Het dient aan te sluiten de kerntaken van het waterschap. Het dient interessante ontwikkelingsmogelijkheden voor het eigen personeel te bieden en te voldoen aan de in het beleid gestelde MVO criteria.

Voor wat betreft samenwerking met Vlaanderen is de missie van het waterschap als volgt verwoord: *Aan het einde van de bestuursperiode (2019) is het samenwerken met Vlaamse partners net zo vanzelfsprekend geworden als het werken met Nederlandse partners in het beheergebied. Het samenwerkingscharter heeft zich vertaald in een aantal aansprekende, zichtbare resultaten.*

Naast de diverse resultaten uit het verleden lopen er diverse acties:

- Op 6 juni 2016 is het themamagazine over de resultaten van de 1000 soorten dag voor het Merkske worden aangeboden aan gedeputeerde Johan van den Hout.
- Op 21 juni 2016 zal in Bovendonk (Hoeven) de jaarlijkse Baggernetwerkdag voor experts/waterbeheerders worden georganiseerd. Thema: *Grenzeloos baggeren! Ervaringen met integraal water- en sedimentbeheer in Vlaanderen en Nederland*. Verwacht aantal deelnemers: 100-150. Met Vlaamse en Nederlandse sprekers.
- Er is een expolitatieovereenkomst in de maak tussen Brabantse Delta en Aquafin over grensoverschrijdend afvalwaterbeheer. De overeenkomst houdt in dat Brabantse Delta het afvalwater (officieel bekend: 3000 i.e.) van de kern Baarle-Hertog zuivert op de RWZI Baarle-Nassau. Omgekeerd zuivert Aquafin bij de RWZI Minderhoud 300 Nederlandse i.e. van Castelé. Het betreft een vernieuwing van een 30 jaar oude overeenkomst.
- Eind 2015 heeft de VMM een concept stappenplan voorgesteld voor een gezamenlijke Vlaams-Nederlandse watersysteemanalyse voor de KRW-opgave (doelen en maatregelen) voor het Merkske. Dit wordt nu in gezamenlijkheid verder uitgewerkt.
- De samenwerkingsovereenkomst voor onderhoud van grensvormende en grensoverschrijdende waterlopen wordt geactualiseerd en zal in de loop van 2016 worden ondertekend.
- Er is overleg over de wateroverlast problematiek voor het industrieterrein/transportzone Meer. Vraag: welke samenwerkingskansen kunnen we verzilveren gegeven de lopende en geplande projecten aan Nederlandse zijde (respectievelijk Herinrichting Weerij-Zuid en EVZ Hazeldonkse Beek)?
- Eind 2016 is de stroomgebiedvisie Kleine Aa-Molenbeek 2030 met de provincie Antwerpen gereed voor bestuurlijke vaststelling. Provincie Antwerpen heeft aangegeven dat de acties uit het

Waterbeheerplan 2016-2021 van groot belang zijn om politieke steun te houden/krijgen voor herstelmaatregelen aan Vlaamse zijde (stroomgebiedbenadering).

Fractie Natuurterreinen.

Vraag: Ook op blz 44 en 45: doelen programma 1000 staat hoe de genoemde doelen op het vlak van verbetering waterkwaliteit worden aangepakt. Goede voornemens. Kijkend naar de te bereiken concrete resultaten zie ik geen resultaten benoemd. Wel plannen zoals watergebiedsprogramma's en samenwerkingsovereenkomsten. Wat gebeurt er concreet en wat zijn de te verwachten resultaten in terugdringen van de emissies?

Antwoord: De concrete acties, maatregelen en resultaten zijn:

- Extra defosfateren op 2 rwzi's (Kaatsheuvel en Rijen) waardoor voor Beneden-Donge de fosfaatoestand van het oppervlaktewater van matig naar goed verschuift.
- Verdergaande emissiereductie van gewasbeschermingsmiddelen middels de aanpak in het project Schoon water voor Brabant waardoor nagenoeg geen overschrijdingen in oppervlaktewater meer plaatsvinden (doelstelling landelijke nota duurzame gewasbescherming voor 2023)
Tussendoelstelling overigens voor 2018 uit de landelijke nota duurzame gewasbescherming is 50% minder overschrijdingen t.o.v. 2013.
- Inmiddels zijn door middel van het nieuwe landelijke stelsel voor agrarisch natuurbeheer blauwe diensten weggezet: circa 550 kilometer akkerranden langs bouwland en circa 5 kilometer brede mest- en spuitvrije zones in de beekdalen.
- Er liggen concrete initiatieven om in 2017 en 2018 middels STIKA (provinciale regeling voor agrarisch natuurbeheer) delen van de EVZ te realiseren (Groot Vergoor en Groote Leij) in de vorm van agrarisch natuurbeheer en middels de methodiek van de ondernemende EHS beekherstel uit te voeren aan de Chaamse Beek.

Vraag: Blz. 58: Doelstelling op een integrale toekomstvisie voor provinciale vaarwegen op te stellen. Hoe is de planning omtrent deze doelstelling?

Antwoord:

De beleidsverantwoordelijkheid bij dit onderwerp ligt bij de Provincie Noord-Brabant. De toekomstvisie was reeds afgesproken in het ruimtelijke ordeningsoverleg West-Brabant en opgenomen in het coalitie-akkoord van de provincie. De provincie heeft nog weinig initiatief getoond en wordt daarop aangesproken.

Vragen bij de bijlagen

Fractie bedrijven 3.b Kadernota 2017-2026

Vraag: Op pagina 76 wordt in de onderste tabel de verwachte stand van de tariefegalisatiereserves (Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer) weergegeven. De verwachte stand per 01-01-2017 is ons inziens niet juist weergegeven. Deze is in de tabel opgenomen inclusief de Algemene en Calamiteiten reserve. (maar die worden daarboven ook al apart aangegeven).

Antwoord:

Abusievelijk zijn de verkeerde cijfers opgenomen in de tabel. Onderstaand de juiste tabel. Deze zal ook worden opgenomen in het definitieve boekwerk.

Taak	Verwachte stand 1-1-2017	Streefwaarde einde planperiode
Watersysteembeheer	7.444	0
Zuiveringsbeheer	9.064	0

Fractie water natuurlijk:

Vraag: Bijlage 7: uit de bijlage blijkt niet wat conform de planning is uitgevoerd en wat eerder, of wat vertraagd. Graag aangeven wat wel/niet conform planning is verlopen hier en waarom.

Antwoord: De kaarten sluiten aan bij de planperiode van het Waterbeheerplan 2016-2021. In algemene zin is in dit Waterbeheerplan het volgende opgenomen voor wat betreft de voortgang tot en met 2015:

Het in 2009 door het waterschap voor de Europese Commissie opgegeven KRW-maatregelpakket voor de eerste termijn (2010-2015) is realistisch gebleken. Het totale volume aan (her) in te richten km en ha voor het hele beheergebied is gerealiseerd waarbij er wel (toegestane) verschuivingen in de verdeling over de waterlichamen en type maatregelen zijn opgetreden. De

overige geplande maatregelen zijn evenwichtig verdeeld over de tweede (2016-2021) en derde (2022-2027) termijn.

De wijzigingen in voortgang van projecten, zijn vermeld in de managementletter, zoals in bijlage 3 van de ML-2 over 2016.

Fractie Natuurterreinen.

Bijlagen 7. De kaartjes zijn illustratief en geven een beeld. Hoe is de concrete stand van zaken in de realisatie van de oorspronkelijke doelen, zowel kwantitatief als kwalitatief?

Antwoord: Zie antwoord bij dezelfde vraag van fractie Water Natuurlijk

Tabel: verloop van de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid per taak

Verloop reserve DFB	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Watersysteembeheer												
Reserve DFB-WS per 1/1		3.398	3.812	5.385	3.826	2.676	1.608	634	16	50	83	106
Toevoegingen reserve DFB-WS boekjaar	3.398	414	3.466	373	642	586	544	508	486	466	393	389
BTW-teruggave bedrijfsrestaurant	93											
Risico-toeslagen RvR projecten	3.142											
Opbrengst switch WBD 2015	212											
Risico-opslag VZM overlastmaatregelen			400									
Reeds gereserveerd in KN 2016 - 2025	-1.100											
Switch SNB			2.632									
Dividend NWB					235	235	235	235	235	235	235	235
Rentevoordeel herstructurering		414	310	188	333	311	266	253	251	231	158	154
Rentevoordeel herstructurering bouwrente verwacht resterend rekeningoverschot 2015	1.051		124	186	74	40	43	20				
Onttrekkingen DFB-WS boekjaar			-1.893	-1.933	-1.792	-1.654	-1.518	-1.125	-452	-433	-370	-367
Reserve DFB-WS per 31/12	3.398	3.812	5.385	3.826	2.676	1.608	634	16	50	83	106	128
Zuiveringsbeheer												
Reserve DFB-ZB per 1/1	-	133	600	3.108	3.088	2.948	2.782	2.617	2.464	2.343	2.266	2.191
Toevoegingen reserve DFB-ZB boekjaar	133	467	3.525	921	731	634	567	511	477	455	394	391
BTW-teruggave bedrijfsrestaurant	105											
Opbrengst switch WBD 2015	239											
Amoveringsvoorziening SNB				476								
Switch SNB			2.968									
Dividend NWB					265	265	265	265	265	265	265	265
Rentevoordeel herstructurering		467	418	236	383	325	254	224	212	190	129	126
Rentevoordeel herstructurering bouwrente verwacht resterend rekeningoverschot 2015	-211		139	209	83	45	48	22				
Onttrekkingen DFB-ZB boekjaar			-1.017	-942	-871	-801	-732	-664	-598	-533	-469	-406
Reserve DFB-ZB per 31/12	133	600	3.108	3.088	2.948	2.782	2.617	2.464	2.343	2.266	2.191	2.176
Reserve DFB-Totaal WBD per 31/12	3.532	4.412	8.494	6.914	5.623	4.390	3.250	2.480	2.393	2.349	2.297	2.304